

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.047/2019/4.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Csesznok Judit Anna bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Birk Csaba ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Rása Mirtill kamarai jogtanácsos

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása és törzskönyv kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat

száma: Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.254/2018/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Székesfehérvári Járásbíróság 8.P.22.921/2016/19. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezését megváltoztatja, és a gépjármű törzskönyvének kiadására irányuló keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 34.000 (harmincnégyezer) forint másodfokú perköltséget és 80.000 (nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2006. március 29-én svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel gépjármű megvásárlásának finanszírozására.
- [2] A kölcsönszerződés egyedi része rögzítette, hogy a gépjármű törzskönyvének jogosultja az alperes, valamint azt is, hogy a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0501 számú Általános Szerződési Feltételekkel (továbbiakban: ÁSZF) együtt érvényes, amelynek - „a vételi jogos és az adásvételi szerződéssel”

együtt történő - átvételét és megértését a felperes a szerződés aláírásával igazolta.

- [3] Az ÁSZF 4. pontja szerint a felperes többek között tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult a gépjármű törzskönyvébe a finanszírozó javára vezetett korlátozásokat töröltetni, eddig az időpontig kizárólag az alperes jogosult a törzskönyv hatóságtól történő átvételére, őrzésére és az afeletti rendelkezésre. Tudomásul vette továbbá, hogy a finanszírozó alperes - a törzskönyv kizárólagos jogosultjaként - a törzskönyvet az illetékes hatóságtól kizárólagosan jogosult átvenni, azt a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozás kiegyenlítéséig őrizni. Az alperes a szerződés megszűnését követően akkor bocsátja az adós rendelkezésére az általa őrzött törzskönyvet, amennyiben az adós a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.
- [4] A szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására ugyanazon a napon vételi jogot alapítottak az alperes javára a finanszírozott gépjárműre, egyúttal felfüggesztő feltétellel adásvételi szerződést kötöttek. Az opciós szerződés 4. pontja a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalom kikötéséről, a 9. pont a gépjármű törzskönyvének birtokban tartására vonatkozó jogosultságról rendelkezett. A vételi jog a gépjármű forgalmi engedélyének a tulajdonos nevére történő kiállításától számított 5 évig illetve meg az alperest. A felfüggesztő feltétellel kötött adásvételi szerződés 11. pontja arra az esetre rendelte kiadni a gépjármű törzskönyvét a felperesnek, ha az alperes a gépjármű tulajdonjogát nem szerzi meg és a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozását maradéktalanul kiegyenlíti.
- [5] Az alperes a kölcsönszerződést késedelmes fizetés miatt 2015. június 3-án felmondta. Az alperessel kötött kölcsönszerződésből eredő tartozás kiegyenlítésére nem került sor.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes módosított keresetében - többek között - a finanszírozott gépjármű törzskönyvének kiadására kérte az alperes kötelezését.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperes részére a finanszírozott gépjármű törzskönyvét, egyebekben a keresetet elutasította. Döntését a felülvizsgálattal érintett körben azzal indokolta, hogy az alperest megillető vételi jog már megszűnt, ennek okán az alperes jogszerűen már nem tarthatja birtokában a gépjármű törzskönyvét. Utalt arra, miszerint a Kúria hasonló jellegű szerződések tárgyában (a konkrét

határozatok feltüntetése nélkül) úgy foglalt állást, hogy a finanszírozó pénzügyi intézet csakis a vételi jog jogszerű fennállta időszakában tarthatja birtokában a törzskönyvet, függetlenül attól, hogy van-e még fennálló tartozása az adósnak, vagy sem.

- [9] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az rPtk. 207. § (2) bekezdése alapján a releváns szerződéses rendelkezések fogyasztó számára kedvezőbb értelmezése jelen esetben az, hogy a biztosítéki célú vételi szerződéshez kötődik a törzskönyv birtoklása, és annak megszűnésével a törzskönyv további birtokban tartásának lehetősége is megszűnt. A gépjármű törzskönyve nem önállóan, a mindenkori fizetési kötelezettség teljesítése, hanem egymásra épülő kötelezettségként az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került az alperes birtokába.
- [10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.
- [11] A másodfokú bíróság elsődlegesen eljárásjogi szempontból vizsgálta felül az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezését, és úgy ítélte meg, hogy a felperes a 10. sorszámú jegyzőkönyvben ideiglenes intézkedésként előterjesztett, a törzskönyv kiadására irányuló kérelmét a 14. sorszám alatti jegyzőkönyvbe foglaltan egyértelműen keresetként terjesztette elő, visszautalva a 10. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített indokokra és ténybeli alapra. Eszerint a törzskönyv kiadására vonatkozó kérelmének indoka az, hogy a szerződés alapján az alperes vételi joga már megszűnt. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen tekintette a per tárgyának a tárgyi keresethalmazatban előterjesztett törzskönyv kiadására irányuló kérelmet és eljárási szabálysértés nélkül döntött arról.
- [12] A törvényszék egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésének jogi érveivel is. Azt kiegészítette azzal, hogy az eseti döntésekben megmutatkozó értelmezési lehetőségek mellett az elsőfokú bíróság a felperesre mint fogyasztóra nézve kedvezőbb értelmezést helytállóan fogadta el. A Kúria döntései (Pfv.I.21.202/2015/4., Pfv.VI.20.295/2016/7., Pfv.V.21.971/2015/6.) egymásnak ellentmondó álláspontot képviselnek annak ellenére, hogy az ott közölt tényállások között lényegi eltérések nem mutatkoznak. Azok mindegyikében az opciós szerződéses kikötés elsődleges biztosítékot jelent, ennek biztosítására történik meg a törzskönyvben az elidegenítési és terhelési tilalom bejegyeztetése azzal, hogy mindegyik ÁSZF tartalmazza azt a fordulatot, miszerint a teljes követelés kiegyenlítéséig tarthatja birtokában a pénzügyi intézet a törzskönyvet, azonban a szerződés egyéb rendelkezései alapján ennek a jognak a határaként megjelenik a törzskönyvbe foglalt korlátozások léte. Utalt arra is, hogy a hivatkozott kúriai határozatokban az elsőfokú bíróság által alkalmazott rPtk. 207. § (2) bekezdésével kapcsolatos jogi érvek nem szerepelnek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezésére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésének megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet az rPp. 221. § (1)bekezdés e) pontjába, az rPtk. 200. § (1) bekezdésébe és 207. § (2) bekezdésébe ütközik.
- [14] Az alperes eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, a felperes törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelme az elbírálásra alkalmatlan módon hiányos volt, mert az nem megfelelően tartalmazta az érvényesíteni kívánt jogra vonatkozó adatokat, az igény alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait. A 10. sorszámú jegyzőkönyvben a felperes képviselője egyetlen mondat erejéig tett említést a vételi jog megszűnéséről, anélkül, hogy kifejtette volna, ez mennyiben gátolja a törzskönyv alperes általi birtokban tartását. A 14. sorszámú jegyzőkönyvben a felperes jogi képviselője a törzskönyv kiadására irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelme indokaként azt adta elő, hogy a felperes a gépjárművet értékesíteni fogja. A törzskönyv kiadására irányuló „felemelt” keresetre vonatkozó közlésén túl a módosított keresete ténybeli és jogi alapját és bizonyítékait nem jelölte meg.
- [15] A per érdemét tekintve az alperes nyomatékosan hivatkozott arra, hogy egyik bíróság ítéletében sem szerepel, hogy melyek az rPtk. 207. § (2) bekezdésével érintett azon rendelkezések, amelyek tartalma nem állapítható meg egyértelműen. Az alperes megítélése szerint az egyedi kölcsönszerződés, az opciós szerződés és a fedezeti adásvételi szerződés is az rPtk. 207. § (1) bekezdése szerint csak akként értelmezhető, hogy a felperest terhelő fizetési kötelezettségek maradéktalan teljesítéséig az alperes jogosult a finanszírozott gépjármű törzskönyvének birtokban tartására, ami egyértelműen következik törzskönyvre vonatkozó rendelkezések biztosítéki jellegéből. Az értelmezés további szempontja a nyilatkozó alperes feltehető akarata tartalmának értelmezése, amelyet a bírói gyakorlat az adott jognyilatkozattal kielégíteni kívánt gazdaságilag is ésszerű érdek szem előtt tartásával határoz meg.
- [16] Az alperes hangsúlyozta, a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nem az opciós szerződésnek van ügydöntő jelentősége, hanem a kölcsönszerződés egyedi részének és a kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF 4. pontjának. Az opciós szerződés megszűnésére tekintettel az abban írt rendelkezések jelen jogvita elbírálása körében nem vehetők figyelembe. Az ÁSZF 4. pontjából pedig egyértelműen kitűnik, hogy a törzskönyv birtoklása független a vételi jogtól, az önálló biztosítéku szolgál. A kölcsönszerződést, valamint az annak biztosítására létrejött további szerződéseket egymásra tekintettel, de nem egymás részeként kell értelmezni. Amennyiben az alperesnek a törzskönyvet a vételi jog megszűnését követően ki kellene adnia, a

fennálló hátralék lényegében biztosíték nélkül maradna, és a felek között létrejött kölcsönszerződés ekként értelmét vesztené.

- [17] A szerződő felek az rPtk. 200. § (1) bekezdésében rögzített szerződési szabadság alapján jogosultak voltak a kölcsönszerződés atipikus módon való biztosítására.
- [18] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogszabályokba ütközőnek találta.
- [20] A Kúria nem találta alaposnak az alperes eljárási szabálysértésre hivatkozását. E körben az alperes az rPp. 121. § (1) bekezdés e) pontját hívta fel, de tartalmában a c) pontra hivatkozott, miszerint a keresetlevélben fel kell tüntetni az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával. A Kúria az alperes hivatkozását az rPp. 272. § (3) bekezdése alapján érdemben vizsgálta.
- [21] Ahogyan arra a jogerős ítélet is utalt, a felperes a 10. és 14. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzítetten - igaz csak a legszükségesebb módon - de meghatározta a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelme ténybeli alapját, azt hogy a vételi joghoz kötődő törzskönyv birtoklásának a joga a vételi joggal együtt megszűnt. Az érvényesített jog bizonyítékát a perben rendelkezésre álló kölcsönszerződés és ÁSZF képezték, mivel a kereset alapvetően ezen okiratokba foglalt szerződéses nyilatkozatok értelmezése alapján volt elbírálható. Nem sértettek ezért az eljárás bíróságok eljárási szabályt a kereseti kérelem érdemi elbírálásával.
- [22] Az ügy érdemét tekintve arra is helytállóan mutattak rá arra, hogy a perbeli jogvita elbírálása során az rPtk. 207. §-a szerint a szerződési nyilatkozatok értelmezésének van ügydöntő jelentősége, hiszen a perben nem volt vitatott, hogy az rPtk. 200. § (1) bekezdése alapján - a törvény kogens rendelkezéseinek keretei között - az rPtk.-ban nem nevesített biztosítékokat is kiköthettek a felek a szerződéskötés során.
- [23] A Kúriának a jogerős ítélet és a felülvizsgálati kérelem tartalma alapján abból kellett kiindulni, hogy az ÁSZF az rPtk. 205/B. §-ának rendelkezései szerint a felek kölcsönszerződésének részévé vált. A Kúria egyetértett a felülvizsgálati kérelemben írtakkal abban, miszerint alapvetően a kölcsönszerződés egyedi részének, és a kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF rendelkezéseinek van meghatározó jelentősége a törzskönyv birtoklására vonatkozó rendelkezések értelmezése körében. A kölcsönszerződés, valamint az annak biztosítására létrejött további (opciós és adásvételi) szerződések önálló szerződések, amelyeket - figyelembe véve a biztosításra szolgáló szerződések járulékos jellegét is - egymásra

tekintettel, de nem egymás részeként kell értelmezni. A kölcsön biztosítékát képező, azzal egyidejűleg megkötött további szerződésekben írtak annyiban vehetők figyelembe, ha a kölcsönszerződéssel ellentétes tartalmúak, illetve eltérő értelmezésre adnak, adhatnak alapot, és ezáltal megteremtik az rPtk. 207. § (2) bekezdése alkalmazásának jogalapját.

- [24] A Kúria előrebocsátja, az alperes általános szerződési feltételeinek perben releváns kikötését már korábban, az előtte folyamatban volt több eljárásban is – így pl. a Gfv.VII.30.852/2016., Pfv.VI.20.195/2016., Pfv.V.21.479/2017. továbbá a jogerős ítéletben is feltüntetett Pfv.I.21.202/2015. illetve Pfv.VI.20.295/16. ügyszámú eljárásban – vizsgálta, és megállapította, hogy az ÁSZF 4. pontja a kölcsönszerződést biztosító egyéb járulékos szerződésektől (azaz az opciótól és a felfüggesztett feltétellel kötött adásvételi szerződéstől) függetlenül, önálló atipikus biztosítékként biztosítja a törzskönyv birtoklását az alperes részére [rPtk. 207. § (1) bekezdés]. A törzskönyvnek az alperes birtokába bocsátását és általa történő kizárólagos őrzésének jogát a felek a kölcsönszerződés önálló biztosítékaként kötötték ki, a törzskönyv birtoklásához való jog nem minősíthető a vételi vagy a felfüggesztő feltétellel kötött adásvételi szerződésekhez mint további biztosítéki szerződésekhez kapcsolódó járulékos jogosultságnak. Ebből következően az ÁSZF 4. pontján alapuló jog fennállását, az alperes erre alapított joggyakorlásának jogszerűségét egyedül a kölcsönszerződésből eredő tartozás alakulása (kiegyenlítése vagy fennállása) befolyásolja, azt a vételi jog időközbeni megszűnése nem érinti.
- [25] A Kúria a fent hivatkozott Gfv.VII.30.852/2016. számon hozott ítéletében arra is kitért, az ÁSZF 4. pontjának rendelkezései összhangban vannak az opciós szerződés 9. pontjával és a felfüggesztő feltétellel kötött adásvételi szerződés 11. pontjával is, melyek együttes és helyes értelmezése szerint az alperes jogosult a törzskönyvet a vételi jog megszűnése, és az adásvételi szerződés hatályba nem lépése esetén is mindaddig visszatartani, amíg a felperes az őt terhelő fizetési kötelezettségnek maradéktalanul nem tesz eleget.
- [26] A Kúria jelen ügyben nem lát okot a korábbi álláspontjától való eltérésre. Ebből az is következik, hogy a perbeli általános szerződési feltétel tartalma – a kifejtetteknek megfelelően – az rPtk. 207. § (1) bekezdése alapján egyértelműen megállapítható volt, ezért nem volt helye 207. § (2) bekezdése alkalmazásának. Megjegyzi a Kúria, az alperes alappal hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítéletből nem tűnik ki, hogy az eljáró bíróságok a perbeli szerződés, illetve szerződések mely rendelkezéseit tekintették olyannak, amelynek tartalma a 207. § (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem volt egyértelműen megállapítható.
- [27] A Kúria utal arra, hogy a finanszírozott gépjármű törzskönyvének birtoklásával összefüggésben több határozatot is hozott, amelyek részben közzétett határozatok (pl. BH 2017.13., 2017.95.,

2018.77.). Minden esetben a különböző szolgáltatók által alkalmazott, a sok tekintetben hasonló, de nem azonos rendelkezéseket tartalmazó általános szerződési feltételek és az adott peres felek szerződésének részévé vált szerződéses tartalom alapján - a felülvizsgálati kérelem keretei között - foglalt állást abban a kérdésben, hogy a gépjármű törzskönyvének a hitelező birtokába adása a kölcsönszerződés biztosítására az rPtk.-ban nem nevesített, atipikus biztosítékként történt-e, vagy az opciós joghoz kapcsolódóan. A perbeli általános szerződési feltételek vonatkozásában eltérő álláspontot tükröző kúriai döntés a Kúria eljáró tanács előtt nem ismert. A jogerős ítéletben hivatkozott Pfv.V.21.971/2015. számú határozatban a Kúria az alperessel nem azonos pénzügyi intézet a perbelitől eltérő tartalmú szerződéses (ÁSZF) rendelkezéseket értelmezte, és határozata [30] pontjában kifejezetten utalt arra, hogy az adott ügyben értelmezendő rendelkezések eltérnek a Pfv.I.21.202/2015/2015. számú ügyben szereplőktől.

- [28] A felperes hitelszerződésből eredő tartozása a rendelkezésre álló adatok alapján nem került kiegyenlítésre, ezért az alperes a kölcsönszerződésben szabályozott önálló, atipikus biztosíték alapján jogosultán tartja magánál a gépjármű törzskönyvét, annak kiadására nem kötelezhető.
- [29] A kifejtettek értelmében a Kúria az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint határozott.

Záró rész

- [30] Az eredményes felülvizsgálati kérelem alapján a pereszes felperes - figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárásban a bíróság a lényegében pereszes felperest kötelezte a perköltség megfizetésére, az elsőfokú ítéletben megállapított perköltséget nem érintve - köteles az alperes 24.000 forint fellebbezési eljárási illetékből és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése alapján, a kifejtett jogtanácsosi tevékenység figyelembevételével megállapított 10.000 forint másodfokú, valamint a 70.000 forint lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből és a felülvizsgálati eljárásban a jogi képviselőjével felmerült, szintén 10.000 forint munkadíjból álló perköltségének megfizetésére az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint.
- [31] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [32] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. november 13.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó
bíró, Dr. Csesznok Judit Anna sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő